

ΔΕΝ ΠΩΛΕΙΤΑΙ!

**Κέντρο Γυναικείων
Μελετών
και Ερευνών**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ»

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Γυναίκες – Θύματα της διεθνικής σωματεμπορίας (trafficking) ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ ΠΟΥΛΗΜΑ!

Η παράνομη διακίνηση των ανθρώπων αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα στην Ευρώπη. Κάθε χρόνο ένας αυξανόμενος αριθμός γυναικών και παιδιών πέφτει θύμα της παράνομης διακίνησης με σκοπό κυρίως τη σεξουαλική εκμετάλλευση (43%), αλλά και την κακοπληρωμένη ή παράνομη εργασία στα αγροκτήματα, και τα ιδιωτικά νοικοκυριά (32%). Ο διεθνής οργανισμός εργασίας (ILO) υπολογίζει ότι πάνω από 2.45 εκατομμύρια άτομα διακινούνται παράνομα.

Council of Europe, Action against trafficking in Human Beings

Η εμπορία ανθρώπων είναι η σύγχρονη μορφή δουλείας

Η παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων (human trafficking) με σκοπό την οικονομική/σεξουαλική εκμετάλλευση αποτελεί μια σύγχρονη μορφή δουλείας, που περιλαμβάνει την πάσης φύσης εκμετάλλευση και εμπορευματοποίηση του ανθρώπινου σώματος, αποτελώντας έτσι μία από τις πιο προσδοφόρες επιχειρήσεις στον κόσμο, μετά το εμπόριο όπλων και ναρκωτικών.¹

Το δίπολο αφέντη-δούλου που χαρακτηρίζει όλες τις σχέσεις δουλεμπορίου/δουλείας, ενισχύεται με τη φιγούρα του πελάτη, ο οποίος αναδεικνύεται σε κύριο πρωταγωνιστή, καθώς ως καταναλωτής υπηρεσιών και προϊόντων θέτει τη σχέση εκμετάλλευσης σε κίνηση.²

Το εμπόριο των ανθρώπων (trafficking in human beings) ορίζεται ως «η στρατολόγηση, μεταφορά, υπόθαλψη ή παραλαβή προσώπων που γίνεται με απειλή ή άσκηση βίας ή άλλες μορφές εξαναγκασμού, απαγωγής, απάτης ή κατάχρησης εξουσίας ή εκμετάλλευση μιας ιδιαίτερα τρωτής θέσης, με σκοπό την επίτευξη συναίνεσης αυτών των προσώπων στην εκμετάλλευσή τους από ένα άλλο πρόσωπο». Στον όρο εκμετάλλευση περιλαμβάνεται τουλάχιστον η εκμετάλλευση της πορνείας άλλων, ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, η αναγκαστική εργασία, η δουλεία και οι παρεμφερείς πρακτικές, και η αφαίρεση οργάνων. Στη χώρα μας, όπως και στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, η παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων είναι στενά συνδεδεμένη με τη σεξουαλική/οικονομική εκμετάλλευση.

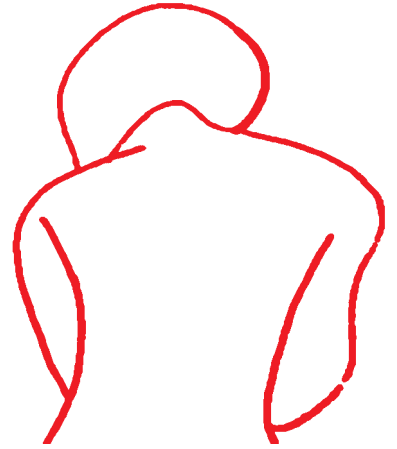
Πρωτόκολλο του Ο.Η.Ε. για την Αποτροπή, την Καταστολή και την Τιμωρία της Παράνομης Διακίνησης Προσώπων με Σκοπό τη Σεξουαλική και Οικονομική Εκμετάλλευση, Ιδιαίτερα των Γυναικών και Παιδιών, άρθρο 3, 2000.

Το παρόν φυλλάδιο βασίστηκε στη μελέτη «Το Φαινόμενο της Διεθνικής Σωματεμπορίας στη Ελλάδα και Διεθνώς» της **Μ.Χ. Παπαγιαννοπούλου**, Κοινωνιολόγου, Μ.Α., Υπ. Διδ. Εγκληματολογίας που εκπονήθηκε για το Κέντρο Γυναικείων Μελετών και Ερευνών στο πλαίσιο του Έργου ΣΥΝΠΡΑΞΙΣ – Συνεργασία για την Απασχόληση, Κ.Π. Equal .

Το φυλλάδιο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Έργου «ΑΜΗΛΕΓΓΥΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ», το οποίο υλοποιείται από το Κέντρο Γυναικείων Μελετών και Ερευνών στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση – Μέτρο 2.1: «Παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών» και συγχρηματοδοτείται σε ποσοστό 75 % από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και 25% από το Ελληνικό Δημόσιο, στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ.

Τι μας λένε τα στοιχεία για την έκταση της διεθνικής σωματεμπορίας γυναικών και παιδιών

Παρά τη δυσκολία συγκέντρωσης αξιόπιστων ποσοτικών στοιχείων και εμπειρικών δεδομένων και στατιστικών για την εμπορία ανθρώπων, οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι σε παγκόσμιο επίπεδο 600.000 με 800.000 γυναίκες και παιδιά διακινούνται το χρόνο δια μέσου διεθνών συνόρων, ενώ το 80% του διακινούμενου πληθυσμού είναι γυναίκες και κορίτσια. ³ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπολογίζει ότι κάθε χρόνο 120.000 γυναίκες και παιδιά γίνονται αντικείμενο σωματεμπορίας για εξαναγκαστική εργασία με προορισμό τη **Δυτική Ευρώπη**. ⁴

"Είναι δύσκολο να γνωρίζεις πόσες γυναίκες έχουν διακινηθεί με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση. Η εμπορία είναι μυστική, οι γυναίκες εξαναγκάζονται σε σιωπή, οι σωματέμποροι είναι επικίνδυνοι και, επιπλέον, δεν υπάρχουν υπηρεσίες καταγραφής".

D.M. Hughes

Το πρόβλημα στην Ελλάδα...

Η επικρατούσα μορφή παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, **στην Ελλάδα**, αφορά **στην ένταξη και εκμετάλλευσή τους στην πορνεία**. Οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων των διακινούμενων ατόμων σχετίζονται άμεσα με το φύλο τους, καθώς **η πλειονότητα αυτών είναι γυναίκες και ανήλικα κορίτσια**. Η εξαναγκαστικά εκδιδόμενη γυναίκα υφίσταται σεξουαλική εκμετάλλευση από τον πελάτη και οικονομική εκμετάλλευση της σεξουαλικότητάς της από το διεθνοσωματέμπορο. ⁵

Παρά τις ενδείξεις για χιλιάδες γυναίκες θύματα στη χώρα, χαρακτηριστική είναι η δυσκολία εξάρθρωσης εγκληματικών δικτύων και απεγκλωβισμού των γυναικών.

- Από τα στοιχεία της ελληνικής αστυνομίας, από 1/1/2003 έως τις 30/6/2006, μόνο 419 γυναίκες εντοπίστηκαν. Οι πλειοψηφία των γυναικών ήταν Ρωσικής, Ρουμανικής και Ουκρανικής υπηκοότητας. Κατά την ίδια περίοδο, 869 δράστες συνελήφθησαν, στη συντριπτική πλειοψηφία τους Έλληνες (66%). Ακολουθούν σε πολύ μικρότερα ποσοστά άτομα Αλβανικής, Ρουμανικής και Ρώσικης υπηκοότητας.
- Για το έτος 2002 υπολογίζεται ότι, περίπου 17.200 εκδιδόμενες γυναίκες ήταν ενταγμένες ή εντάχθηκαν στην πορνική αγορά, με τα εξής χαρακτηριστικά:
  - α) ήταν αλλοδαπές, β) προωθήθηκαν από δίκτυα διεθνικής σωματεμπορίας και παρέμειναν υπό τον έλεγχό τους σε καθεστώς ολικής ή μερικής εκμετάλλευσης και χωρίς δυνατότητα μιας άλλης επιλογής. ⁶Οι βασικοί τομείς της καταναγκαστικής πορνείας περιλαμβάνουν τα μπαρ και τα νυχτερινά κέντρα διασκέδασης και ακολουθούν οι οίκοι μασάζ, το πεζοδρόμιο, οι οίκοι ανοχής και η κατ' οίκον πορνεία. ⁷
- Το 72% των γυναικών που διακινούνται παράνομα πωλούνται και αγοράζονται τουλάχιστον τρεις φορές. Περίπου 85.000 άτομα διέθεσαν πορνικές υπηρεσίες στην πορνική αγορά της Ελλάδας κατά το διάστημα 1990-2000. ⁸

Ποιες είναι οι χώρες προέλευσης των θυμάτων και ποιες οι χώρες προορισμού;

Παραδοσιακές **χώρες προέλευσης** διακινούμενων γυναικών είναι ιδίως η Αλβανία, το Αφγανιστάν, το Βιετνάμ, η Βιρμανία, η Βουλγαρία, η Ινδία, η Ινδονησία, η Καμπότζη, η Κίνα, η Κολομβία, το Κόσσοβο, η Κροατία, η Λετονία, η Λευκορωσία, η Λιθουανία, το Μεξικό, το Μιανμάρ, το Μπαγκλαντές, το Νεπάλ, η Ουγγαρία, η Ουκρανία, το Πακιστάν, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Ρωσία, η Σλοβακία, η Ταϊλάνδη, η Τζαμάικα, οι Φιλιππίνες κ.λπ. **Χώρες προορισμού** αποτελούν η Αγγλία, η Αυστρία, η Αυστραλία, το Βέλγιο, ο Καναδάς, η Γερμανία, η Γιουγκοσλαβία, η Ελβετία, η Ελλάδα, οι Η.Π.Α., τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, η Ιαπωνία, η Ινδία, η Ισπανία, το Ισραήλ, η Ιταλία, ο Καναδάς, η Κίνα, η Κύπρος, η Μαλαισία, το Ντουμπάι, η Ολλανδία, το Πακιστάν, η Πολωνία, η Σαουδική Αραβία, η Ταϊβάν, η Ταϊλάνδη, η Τουρκία. Γενικά, στην Ευρώπη τις προμηθεύτριες χώρες αποτελούν κυρίως η Αλβανία, η Ρωσία, η Ουκρανία, η Ρουμανία κ.λπ., τις χώρες διαμετακόμισης οι χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας και η Αλβανία και τις χώρες προορισμού η Ιταλία, η Ελλάδα, κ.λπ. ⁹

Τα στάδια της διακίνησης...

Ως φαινόμενο περιλαμβάνει τρία βασικά στάδια:

- α) τη στρατολόγηση** (π.χ. απαγωγή, ολική ή μερική εξαπάτηση, «υποδούλωση» / δέσμευση λόγω χρεών),
- β) τη μεταφορά** από τη χώρα προέλευσης στη χώρα προορισμού (π.χ. με πλοίο, τρένο, αεροσκάφος, οδικώς και πεζή, ταξί, αυτοκίνητα, φορτηγά, απροκάλυπτα ή κρυφά), και,
- γ) την εμπορευματική ή οικονομική/σεξουαλική εκμετάλλευση**, με κυρίαρχο σχήμα τη χώρα προέλευσης, τη χώρα διαμετακόμισης και τη χώρα υποδοχής (π.χ. κακομεταχείριση, κατακράτηση των ταξιδιωτικών εγγράφων και των εγγράφων ταυτότητας, περιορισμός/κράτηση και συνεχής επιτήρηση μέσα σε οίκους ανοχής ή άλλα «ασφαλή σπίτια», συνεχής αλλαγή τόπου, απειλές, εκφοβισμοί κ.ο.κ.) ¹⁰

Παράγοντες ανάπτυξης του φαινομένου

Στην Ελλάδα, η εισροή μεταναστών/-τριών αρχίζει περίπου στα μέσα της δεκαετίας του 1980, ενώ επιτείνεται ποσοτικά και μεταβάλλεται ποιοτικά μετά τα μέσα της δεκαετίας του 1990: μέχρι εκείνη την εποχή η Ελλάδα αποτελούσε χώρα εξαγωγής μεταναστών/-τριών. Η αύξηση του μεταναστευτικού ρεύματος προς την Ελλάδα είναι συνέπεια αρχικά της οικονομικής εξαθλίωσης των αφροασιατικών χωρών και κατόπιν των κοινωνικο-πολιτικών ανακατατάξεων στα Βαλκάνια, στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Εγγύς Ανατολής, που είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ευρύτατου άτυπου τομέα (informal sector), ο οποίος χρησίμευσε στην ανάπτυξη μορφών οργανωμένου εγκλήματος. ¹¹

"Συνήθως οι συζητήσεις για τη μεταναστευτική πολιτική αντιμετωπίζουν τις ροές του εργατικού δυναμικού ως το αποτέλεσμα ατομικής δράσης, και ειδικότερα ως το αποτέλεσμα της απόφασης ορισμένων ατόμων να μετακινηθούν αναζητώντας καλύτερες ευκαιρίες. Αυτή η οπτική επιρρίπτει όλη την ευθύνη για τη μετανάστευση στους ίδιους τους μετανάστες"

Παράγοντες* που συντελούν στην προσφορά

- **Η έλλειψη ευκαιριών για εργασία**, ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές.
- **Η θηλυκοποίηση της μετανάστευσης**, και η ανεπαρκής πληροφόρηση για τα θέματα και τους κινδύνους που σχετίζονται με τη γυναικεία μετανάστευση.
- **Η οικονομική κατάσταση του θύματος.**
- **Οι έμφυλες διακρίσεις / ανισότητες και η βία κατά των γυναικών** (οι γυναίκες πρώτες απολύονται και τελευταίες προσλαμβάνονται, σεξουαλική παρενόχληση, ανεργία, κ.λπ.).
- **Οι παραδοσιακές αντιλήψεις και πρακτικές**, που ενισχύουν τις έμφυλες διακρίσεις.
- **Η εμπορευματοποίηση του γυναικείου σώματος.**

Παράγοντες που συντελούν στη ζήτηση

- **Η ανάγκη για φτηνό εργατικό δυναμικό** στις οικονομικά αναπτυσσόμενες χώρες
- **Η αυξανόμενη ζήτηση για αλλοδαπούς/-ές εργάτες/-τριες** για οικιακές, αγροτικές εργασίες κ.ά. και η σχετική έλλειψη επαρκών ρυθμίσεων.
- **Οι περιορισμοί της μεταναστευτικής πολιτικής και νομοθεσίας.**
- **Η κερδοφόρα φύση της διεθνούς σωματεμπορίας**, η οποία αποτελεί σημαντική πηγή κέρδους για τα εγκληματικά δίκτυα, αλλά και σε όσους εμπλέκονται στη διαδικασία αγοραπωλησίας και εκμετάλλευσης των θυμάτων.
- **Η ζήτηση σεξουαλικών υπηρεσιών** και η αναπτυσσόμενη βιομηχανία του σεξ.
- **Η υποτίμηση των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών.**

Παράγοντες που συνδέονται τόσο με την προσφορά όσο και τη ζήτηση

- **Ένοπλες συγκρούσεις και εσωτερικές αναταραχές** (Οι γυναίκες καθίστανται πιο ευάλωτες στη σεξουαλική επίθεση και στο βιασμό. Επίσης, στις μετα-πολεμικές περιόδους, συνήθως αναπτύσσεται η βιομηχανία του σεξ. Πολλές φορές, τα διακινούμενα άτομα μεταφέρονται σε πορνεία που υπηρετούν τις πολεμικές βάσεις).
- **Κυβερνητικές πολιτικές και πρακτικές που πιθανά διευκολύνουν τη διεθνή σωματεμπορία** (απουσία νομοθετικού πλαισίου, ελλείψεις και ανεπίκαιροι νομοθετικοί κανόνες, περιοριστικές μεταναστευτικές πολιτικές/ νόμοι, διαφθορά κρατικών λειτουργιών, αυστηροί κανόνες εργατικής νομοθεσίας, κ.ά.).
- **Οικονομικοί παράγοντες** (φτώχεια, ανεργία, στέρηση κ.ά. Επίσης, αντίθετα, από τη διακίνηση παράνομων ουσιών ή όπλων, τα εισοδήματα από την εμπορία ανθρώπων είναι σταθερά, έχουν λιγότερο ρίσκο,¹² και υπάρχει η δυνατότητα της μεταπώλησης και συνεχούς εκμετάλλευσης των διακινούμενων ατόμων, καθώς αποτελούν «πηγή» παροχής υπηρεσιών).

* Βλ. text at: <http://www1.umn.edu/humanrts/svaw/trafficking/training/materials/FactorsandTrends.PDF>

Οι συνέπειες...

Η διεθνική σωματεμπορία αποτελεί ένα έγκλημα με σημαντικές επιβαρυντικές συνέπειες σε ατομικό επίπεδο, ενώ επιφέρει αλλαγές στην ίδια τη δομή της κοινωνίας, στη δομή του πολιτισμού των φύλων, στο περιεχόμενο της σεξουαλικότητας, καθώς δεν αποτελεί επεισοδιακό, αλλά διαρθρωτικής φύσης φαινόμενο.

Το περιεχόμενο, η συχνότητα και η έκταση της βίας που υφίστανται οι διακινούμενες γυναίκες, καταδεικνύουν τη συστηματικότητα και την πολυπλοκότητα της κακοποίησης και των βασανισμών που δέχονται, η οποία εναλλάσσει μορφές, εκδηλώνεται σε πολλά επίπεδα και θεμελιώνει το φόβο.

Χρειάζονται μόνο λίγες μέρες για να κάμψεις μια γυναίκα, αλλά χρειάζονται πολλά χρόνια για να τη βοηθήσεις να ξαναφτιάξει τη ζωή της.
Αυτό που μάθαμε είναι ότι η ζωή μετά τη διεθνική σωματεμπορία δεν είναι λιγότερο επικίνδυνη από τη ζωή κατά τη διάρκεια της διεθνικής σωματεμπορίας.

Animus Association Foundation/La Strada, Βουλγαρία

Η σωματική βία, η σεξουαλική κακοποίηση, η λεκτική επιθετικότητα, η συναισθηματική και ψυχολογική κακομεταχείριση, ο οικονομικός έλεγχος και αποστέρηση, η κοινωνική κακομεταχείριση και απομόνωση, οι απάνθρωπες συνθήκες εργασίας, αποτελούν ένα μόνο μέρος του συνόλου της βίας που ασκείται στις γυναίκες αυτές ποικιλοτρόπως και μέσω μιας πληθώρας βίαιων και εκμεταλλευτικών συμπεριφορών, καταπατώντας τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματά τους και αποτελώντας, έτσι, το πιο αποτυχεστικό μέσο κοινωνικού ελέγχου τους. Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης άσκησης βίας στα άτομα που την υφίστανται, επιβεβαιώνουν ότι «καμία γλώσσα δεν διαθέτει μεγαλύτερη πειθώ από τη γλώσσα της βίας».¹³

6

Η θέση των διακινούμενων γυναικών

Για την κατανόηση της θέσης των διακινούμενων γυναικών θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι:

- α) η θέση τους ως γυναίκες που μεταναστεύουν από τη μια χώρα σε άλλη, καθορίζεται από τους μεταναστευτικούς νόμους,
- β) η θέση τους ως γυναίκες που μεταναστεύουν με σκοπό την εργασία, καθορίζεται από πολιτικές και νομοθετικά πλαίσια, που αφορούν στο καθεστώς εργασίας των μεταναστών,
- γ) η θέση τους ως γυναίκες που εργάζονται ή εργάζονταν στη βιομηχανία του σεξ, εξαρτάται από τους νόμους περί πορνείας και εμπορίας,
- δ) η θέση τους ως θύματα του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος της σωματεμπορίας, προσδιορίζεται από αντεγκληματικές πολιτικές και πρακτικές και
- ε) η θέση τους ως γυναίκες τόσο στη χώρα καταγωγής όσο και στη χώρα προορισμού, συνδέεται με τους προηγούμενους τέσσερις παράγοντες.¹⁴

Το προφίλ των εμπόρων και τα δίκτυα των διακινητών

Η εμπειρία από την επιβολή του νόμου καταδεικνύει ότι σε όλο το φάσμα δράσης, λειτουργούν **μεγάλες επιχειρήσεις** και **διεθνή δίκτυα**, τα οποία συγκροτούν μια περίπλοκη και καλά οργανωμένη «βιομηχανία» με πολιτική υποστήριξη και οικονομικούς πόρους τόσο στις χώρες προέλευσης, όσο και στις χώρες διαμετακόμισης και προορισμού.¹⁵ Η εμπορία ανθρώπων οργανώνεται με τη συνεργασία **αλλοδαπών και εγχώριων εγκληματικών ομάδων**, όπου ομάδες, αλλά και μεμονωμένα άτομα είναι αρμόδια για τις διαφορετικές φάσεις της εμπορίας, τόσο στη χώρα προέλευσης (π.χ. στρατολόγηση, παροχή πλαστών εγγράφων, κ.λπ.), όσο και στη χώρα προορισμού (π.χ. πειθαρχία, μαστροπεία, συλλογή χρεών, διαφθορά κρατικών υπαλλήλων κ.λπ.). Το τοπικό δίκτυο μεσαζόντων που ενεργεί στις χώρες διαμετακόμισης, φροντίζει, κυρίως, για τη συνοδεία, τη μεταφορά και την παροχή καταφυγίου, ώστε να διευκολύνει τη μετακίνηση των θυμάτων. Επιπλέον, η διαπλοκή των νόμιμων επιχειρήσεων με τη σωματεμπορία, είναι σημαντική: γραφεία εύρεσης εργασίας και γραφεία γάμου εμπλέκονται στο στάδιο της πορνολόγησης, ταξιδιωτικά γραφεία εμπλέκονται στη φάση της διακίνησης, και ένα πλήθος από διαφορετικές «νόμιμες» επιχειρήσεις (όπως αγροτικές επιχειρήσεις, οικοδομικά γραφεία, βιομηχανίες κατασκευής ρούχων, νυχτερινά κέντρα διασκέδασης κ.λπ.) εμπλέκονται στο στάδιο της εκμετάλλευσης.¹⁶

Η αντιμετώπιση του φαινομένου και η προστασία των θυμάτων

Το πρώτο βήμα για την υποστήριξη των διακινούμενων γυναικών αποτελεί η κατανόηση της θέσης τους, των αναγκών τους, των διλημάτων τους, των κινήτρων τους, καθώς και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στη διαδικασία της συνεχούς εκμετάλλευσής τους.

Η διεθνική σωματεμπορία, οδηγεί τους ανθρώπους σε πολλαπλούς αποκλεισμούς από τα κοινωνικά αγαθά που απορρέουν από την ιδιότητα του πολίτη, ενισχύουν ένα πλαίσιο διακρίσεων στο οποίο τα θύματα έχουν πολύ λίγες δυνατότητες αντίδρασης και μεταβολής της κατάστασής τους, παραβιάζουν και καταπατούν μια σειρά θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που κατοχυρώνονται από διεθνείς και εθνικές συμβάσεις. Έτσι, όλα αυτά αποτελούν το παραληρηματικό σύμπτωμα της οικονομίας της αγοράς, που αφού εξάντλησε κάθε πιθανό και απίθανο μέσο για να εγκαθιδρύσει τη λογική του κέρδους ως τη μοναδική λογική που συγκροτεί τις κοινωνικές σχέσεις, διαμόρφωσε ένα πλέγμα σχέσεων και οργανωτικών δομών στις οποίες το κέρδος είναι το παν, ο άνθρωπος δεν είναι τίποτα, το πολύ-πολύ ο σκελετός του κέρδους...

Μύθοι και προκαταλήψεις

- α) όλες οι μετανάστριες διακινούνται στη χώρα προορισμού με τη θέλησή τους,**
- β) όλες οι διακινούμενες γυναίκες γνωρίζουν ότι θα εργαστούν στη βιομηχανία του σεξ υπό συνθήκες εκμετάλλευσης,**
- γ) όλες οι εκδιδόμενες συμμετέχουν εκούσια στην πορνική αγορά,**
- δ) όλοι/-ες όσοι/-ες συμμετέχουν στη διεθνική σωματεμπορία είναι ή/και αντιμετωπίζονται ως εγκληματίες.**

Η αντιμετώπιση της διεθνικής σωματεμπορίας (trafficking) προϋποθέτει αφενός την ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών και την ανάληψη πρωτοβουλιών, με σκοπό την προστασία και την υποστήριξη των γυναικών και των παιδιών που απειλούνται με αποκλεισμό, και αφετέρου το σιγματισμό των πελατών που κάνουν χρήση των υπηρεσιών, οι οποίες προκύπτουν από την εκμεταλλευτική δράση των δικτύων παράνομης διακίνησης ανθρώπων.

Δράσεις της ελληνικής Πολιτείας

Η ελληνική πολιτεία έχει αναλάβει μια σειρά δράσεων για την αντιμετώπιση του φαινομένου, που συνίσταται κυρίως στο νομοθετικό έργο και στις καμπάνιες ευαισθητοποίησης. Υπήρξε επίσης τα τελευταία χρόνια, μια προσπάθεια ένταξης των γυναικών – θυμάτων σε πολιτικές και μέτρα κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης και γενικότερα αρωγής προς τα θύματα.

Εμπόδια και δυσκολίες στην κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των θυμάτων ωστόσο προκύπτουν από το γεγονός ότι δεν προβλέπεται ρητά στη νομοθεσία άδεια εργασίας, με αποτέλεσμα να ανακλύπουν δυσκολίες, καθώς πολλές από τις πολιτικές και τα Προγράμματα που είχαν εξαγγελθεί δεν υλοποιήθηκαν.

Οι δράσεις αυτές αναλυτικά αφορούν:

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας συμμετέχει στην Ειδική Επιτροπή των Γενικών Γραμματέων, που συστάθηκε με πρωτοβουλία του Υπουργού Δικαιοσύνης και σκοπό έχει το συντονισμό σε πολιτικό επίπεδο των εργασιών για την εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου 3064/2002 «Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων». Στο πλαίσιο αυτής της Επιτροπής εκπονήθηκε Εθνικό Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσεων για την αρωγή και προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων (Αύγουστος 2004).

Στο Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσεων για την αρωγή και προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων (Trafficking) που σχεδίασε και υλοποιεί η παραπάνω επιτροπή, η Γενική Γραμματεία Ισότητας συμμετέχει με τις παρακάτω πολιτικές και δράσεις:

➤ Τα Συμβουλευτικά της Κέντρα για τη βία κατά των γυναικών προσφέρουν ψυχοκοινωνική υποστήριξη και νομική συμβουλευτική στα θύματα εμπορίας ανθρώπων

➤ Στο πλαίσιο του Μέτρου 5.3 «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση», του οποίου τελική δικαιούχος είναι η Γ.Γ.Ι., στην κατηγορία των ωφελούμενων ανέργων γυναικών περιλαμβάνονται για πρώτη φορά και γυναίκες που έχουν χαρακτηριστεί ως θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας (trafficking). Τα άτομα αυτά αποκτούν άμεσα άδεια παραμονής που είναι ταυτόχρονα και άδεια εργασίας, γεγονός που εξασφαλίστηκε με διάταξη που προώθησε το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α (Ν. 3274/2004, αρ. 34. παρ. 7 και Ν. 3386/2005 αρ.50.).

➤ Η Γενική Γραμματεία Ισότητας σε συνεργασία με το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) και το Υπουργείο Εξωτερικών υλοποιεί προγράμματα Αναπτυξιακής Βοήθειας και Συνεργασίας σε χώρες προέλευσης οικονομικών μεταναστών και θυμάτων εμπορίας.

➤ Η Γ.Γ.Ι. συμμετέχει με εκπρόσωπό της στην Επιτροπή Εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης που κατάρτισε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων. Η Σύμβαση υπεγράφη και από τη χώρα μας, τον Νοέμβριο του 2005. Επίσης, συμμετέχει με εκπρόσωπό της, στην Ομάδα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων (ΟΚΕΑ), που συστάθηκε με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και λειτουργεί από τον Απρίλιο του 2001.

Προγράμματα ΥΔΑΣ / Υπουργείου Εξωτερικών – Γενικής Γραμματείας Ισότητας – ΚΕΘΙ

Τα προγράμματα αυτής της ενότητας εντάσσονται στο πρόγραμμα διεθνούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας που υλοποιείται βάσει των υποδείξεων της Development Assistance Committee (DAC) του ΟΟΣΑ, με τη σύναψη διμερών σχέσεων.

Από τα προγράμματα ΥΔΑΣ / Hellenic Aid του Υπουργείου Εξωτερικών στα οποία συμμετέχει η Γενική Γραμματεία Ισότητας, ολοκληρώθηκε η υλοποίηση των προγραμμάτων «Εκπαίδευση - Κοινωνικός Αποκλεισμός - Πορνεία - Μετανάστευση», «Δράσεις Πρόληψης και Υποστήριξης Θυμάτων Παράνομης Διακίνησης και Εμπορίας» ενώ υλοποιούνται τα προγράμματα «Υποστήριξη Περιφερειακών Πολιτικών ενάντια στην Παράνομη Διακίνηση και Εμπορία Γυναικών» και «Εκπαίδευση Ελληνικών Φορέων για την Αντιμετώπιση της Διεθνούς Σωματεμπορίας».

Το Θεσμικό Πλαίσιο για την αντιμετώπιση της διεθνούς σωματεμπορίας στην Ελλάδα

N. 3536/2007 «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων» αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» (ΦΕΚ Α' 42). Για πρώτη φορά ορίζεται ρητά ότι τα αναγνωρισμένα θύματα εμπορίας ανθρώπων δεν απελαύνονται και τυχόν απόφαση απέλασης αναστέλλεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 12 του Ν. 3064/2002.

Με το Ν. 3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» (ΦΕΚ Α' 212) ορίζεται σαφώς η έννοια του θύματος εμπορίας ανθρώπων. Συγκεκριμένα προβλέπεται: α) χορήγηση και ανανέωση άδειας διαμονής σε υπήκοο τρίτης χώρας, που έχει χαρακτηριστεί θύμα εμπορίας ανθρώπων με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, β) ενημέρωση των θυμάτων για τη δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής περιορισμένης ισχύος, εφόσον συνεργάζονται στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και ειδική μέριμνα για τους ασυνόδευτους ανήλικους,¹⁷ γ) παροχή, με πράξη της αρμόδιας εισαγγελικής αρχής, προθεσμίας επίσκεψης ενός μηνός, ώστε τα θύματα να συνέλθουν και να ξεφύγουν από την επιρροή των δραστών και να συνεργαστούν με τις δικωκτικές αρχές, δ) περίθαλψη και παροχές κατά τη διάρκεια της περιόδου επίσκεψης,¹⁸ ε) προϋποθέσεις χορήγησης και ανανέωσης της άδειας διαμονής μέχρι 12 μήνες. Η άδεια διαμονής διασφαλίζει δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας, η οποία ισχύει μόνο κατά τη διάρκειά της, στην περίθαλψη και τις παροχές φροντίδας, καθώς και στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του άρθρου 6 του Π.Δ. 233/2003 (άρθρο 50), στ) ειδικοί λόγοι μη ανανέωσης και ανάκλησης της άδειας διαμονής¹⁹ και ζ) αλλαγή σκοπού διαμονής (χορήγηση άδειας διαμονής, με την ιδιότητα του θύματος εμπορίας ανθρώπων).

Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 233 «Προστασία και αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 349, 351 και 351Α του Ποινικού Κώδικα κατά το άρθρο 12 του Ν. 3064/2002» (ΦΕΚ Α' 204/28-8-2003), το οποίο ορίζει τα θέματα προστασίας και αρωγής προς τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, καθώς και τις υπηρεσίες ή μονάδες παροχής προστασίας και αρωγής. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι παρέχεται προστασία στα θύματα για όσο χρόνο υφίσταται κίνδυνος της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της προσωπικής και γενετικής ελευθερίας τους. Αρωγή προσφέρεται για όσο διάστημα κριθεί απαραίτητο από αρμόδιες υπηρεσίες, ανάμεσα στις οποίες για πρώτη φορά περιλαμβάνονται και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, εκτός από Υπουργεία και άλλους φορείς. Προβλέπεται η άμεση και δωρεάν παροχή ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, όπως επίσης και η εξασφάλιση νομικής υποστήριξης και διερμηνείας. Επίσης, προβλέπονται ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για ανήλικα θύματα.²⁰

Παρόλα αυτά, αν και το νέο νομοθετικό πλαίσιο αποτελεί σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση της διεθνούς σωματεμπορίας, η εφαρμογή του δημιούργησε δυσλειτουργίες και προβλήματα, που σχετίζονταν α) με τη διαδικασία χαρακτηρισμού και διαχείρισης των θυμάτων και β) με τις προβλεπόμενες από το Π.Δ. Υπηρεσίες και Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής.

Με την υπ' αριθμόν ΔΥ1δ/οικ. 109152/6.11.2003 (ΦΕΚ 1690/Β.18-11-2003) κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας/Πρόνοιας, συγκροτείται **Ομάδα Διοίκησης Έργου** (ΟΔΕ) στο Υπουργείο Υγείας για την προστασία και αρωγή θυμάτων εμπορίας.²¹ Έργο της αποτελεί: α) ο συντονισμός των αρμοδίων υπηρεσιών και οργάνων των Υπουργείων, καθώς και των εποπτευόμενων από αυτά φορέων, όπως ορίζονται στο Π.Δ. 233/2003, β) ο συντονισμός των συναρμοδίων Υπουργείων και Υπηρεσιών/ Μονάδων Παροχής Προστασίας και Αρωγής που προβλέπονται στο Π.Δ., γ) η έκδοση εγκυκλίων σε ζητήματα που ανακύπτουν από το Προεδρικό Διάταγμα, δ) η συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων που αφορούν στα μέτρα για την προστασία και αρωγή των θυμάτων, και ε) η εισήγηση σχετικών μέτρων.

Με το άρθρο 34 παράγραφος 7, του Ν. 3274/2004 «Οργάνωση και λειτουργία των Οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού» (ΦΕΚ Α(ΦΕΚ Α' 204/28-8-2003) 195), επιτρέπεται η χορήγηση προσωρινής άδειας παραμονής, η οποία ισχύει και ως άδεια εργασίας σε αλλοδαπούς που βρίσκονται παράνομα στην Ελλάδα και καταγγέλλουν ότι, είναι θύματα εμπορίας και προαγωγής στην πορνεία.²²

Ν. 3064/2002: «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετικής ελευθερίας, της πορνογραφίας ανήλικων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετικής ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών» (ΦΕΚ Α(ΦΕΚ Α' 204/28-8-2003) 248). Σύμφωνα με το Νόμο, αναδιαμορφώνονται οι διατάξεις για το έγκλημα της σωματεμπορίας, προβλέποντας όλες τις σύγχρονες μορφές τέλεσης παρόμοιων εγκλημάτων ενώ θεσπίζονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα νομοθετικές ρυθμίσεις για την παροχή αρωγής προς τα θύματα εγκλημάτων του εμπορίου δούλων, της εμπορίας ανθρώπων, της μαστροπείας, της σωματεμπορίας και της ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής.²³

Το νομοθετικό πλαίσιο που ίσχυε στην Ελλάδα, μέχρι το Ν. 3064/2002 ήταν ανεπαρκές, καθώς δεν τιμωρούνταν αυτοτελώς η παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων, αλλά με επιμέρους διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, όπως οι διατάξεις για τη μαστροπεία, την εκμετάλλευση πόρνης, τη σωματεμπορία. Τα θύματα, πολλές φορές, δίκως άδεια παραμονής, εισέρχονταν σε μια διαδικασία εντοπισμού, σύλληψης, κράτησης και απέλασης χωρίς να τους παρασχεθεί οποιαδήποτε νομική, ψυχολογική, ιατρική ή/και υλική υποστήριξη.²⁴

Παρόλα αυτά, ο Ν. 3064/2002 δεν κάλυπτε τη φαινομενολογία και το εύρος των προβλημάτων/συνεπειών που προκύπτουν από τη εμπορία ανθρώπων σε κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό επίπεδο, ούτε περιελάμβανε ένα σαφή ορισμό και συγκεκριμένα μέτρα προστασίας για τη ρύθμιση του κρίσιμου ζητήματος της αρωγής των θυμάτων. Δεν προβλεπόταν κανένα συγκεκριμένο μέτρο, κανένας μηχανισμός αρωγής των θυμάτων, ούτε και πηγές σχετικών πόρων.²⁵ Αξιοσημείωτο είναι ότι παρά τις νομοθετικές ρυθμίσεις το εν λόγω φαινόμενο δεν αντιμετωπίζεται ως πρόβλημα παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μετακινούμενων πληθυσμών (κυρίως γυναικών και παιδιών), αλλά εστιάζει στο πρόβλημα της διεθνικής σωματεμπορίας ως διεθνικό έγκλημα παράνομης μετακίνησης πληθυσμών, με προγράμματα καταστολής περισσότερο παρά προστασίας των θυμάτων.²⁶

Κατάλογος Φορέων & Υπηρεσιών

ΑΘΗΝΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Κέντρο Υποδοχής για τη Βία κατά των Γυναικών Αθήνας

Νίκης 11, 105 57 Αθήνα
Τηλ.: 210 3317305-7 – Fax: 210 3315787
E-mail: isotita4@otenet.gr – Web site: www.isotita.gr

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Κέντρο Υποδοχής για τη Βία κατά των Γυναικών Πειραιά

Αλκιβιάδου 76, 185 32 Πειραιάς
Τηλ.: 210 4129101 & 210 4129386
Fax: 210 4129101
E-mail: isal76pi@otenet.gr – Web site: www.isotita.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Χαρ. Τρικούπη 51 & Βαλτετσίου, 106 81 Αθήνα
Τηλ.: 210 389800 – Fax: 210 3898079
E-mail: kethi@kethi.gr – Web site: www.kethi.gr

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΥΗΣ (ΕΚΚΑ, πρώην ΕΚΑΚΒ)

Λειτουργεί 4 ξενώνες φιλοξενίας, 9 Κέντρα Κοινωνικής
Στήριξης σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη και την Τηλεφωνική
Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας **197**

ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ (ΔΟΜ)

Δωδεκανήσου 6, 174 56 Άλιμος
Τηλ.: 210 9919040 – Fax: 210 9910914
E-mail: iomathens@iom.int – Web site: www.iom.int

ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Σαπφούς 12, 10 553 Αθήνα
Τηλ.: 210 100100
E-mail: info@mdmgreece.gr
Web site: www.mdmgreece.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

«Διοτίμα»
Νίκης 24, Σύνταγμα, Αθήνα
Τηλ.: 2103244380 – Φαξ: 210-3227706
E-mail: diotima@otenet.gr
Web site: www.genderissues.org.gr

ΔΙΚΤΥΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΥΡΩΠΗΣ

Σολωμού 66, Αθήνα
Τηλ.: 210 9700814 , 2109700689
Fax: 210 7786800
E-mail: enow@otenet.gr – Web site: www.enow.gr

Η γραμμή ΣΟΣ «ΔΙΠΛΑ ΣΟΥ» κατά της σωματεμπορίας
απαντά στο τηλέφωνο **8001114400** και είναι χωρίς χρέ-
ωση και στο **210 7704574** (για κλήσεις από κινητό) για
όλη την Ελλάδα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΝΕΩΝ – ΑΡΣΙΣ

Δερικνύ 26 και Γ΄ Σεπτεμβρίου, 104 34 Αθήνα
Τηλ.: 210 8259880 – Fax: 210 8259880
E-mail: info@arsis.gr – Web site: www.arsis.gr

PR.A.K.S.I.S – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ & ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στουρνάρη 57, 104 32 Αθήνα
Τηλ.: 210 5205200-4, 2310 556145
Fax: 210 5205201
E-mail: info@praksis.gr – Web site: www.praksis.gr

ΚΛΙΜΑΚΑ

Ευμολπιδών 30, Αθήνα
Τηλ.: 210 3417160-3 – Fax: 210 3417164
E-mail: central@klimaka.org.gr
Web site: www.klimaka.org.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ (ΚΕΔΕ)

Ρίζου Νερουλού 30, 11 141 Γαλάτσι
Τηλ.: 210 8011842 – Fax: 2102015920
E-mail: info@stop-trafficking.org
Web site: www.stop-trafficking.org

ΞΕΝΩΝΑΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Τηλ.: 210 5244657 – Fax: 21052444562

ΞΕΝΩΝΑΣ «ΣΤΟΡΓΗ»

ΜΚΟ ΑΛΛΗΛΕΓΥΗ
Αγ. Ζώνης 91, 112 56 Αθήνα
Τηλ.: 210 5203031 – Fax: 210 2105203941
Web site: www.solidarity.gr

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Συγγρού 30, 546 30 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 517959, 210 523511
Fax: 210 2310 524071
E-mail: info@thes.kethi.gr – Web site: www.kethi.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΘΥΜΑΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (ΚΑΘΒ)

Μοργκεντάου 9, 546 22 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 226403 – Fax: 2310 226403
E-mail: crtv@hol.gr
Web site: www.koagapi.gr

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΝΕΩΝ – ΑΡΣΙΣ

Πτολεμαίων 35 & Συγγρού, 546 30 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 526150, 552813
Fax: 2310 526150, 552813
E-mail: infothes@arsis.gr

ΠΑΤΡΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Κανακάρη 101B, 262 21 Πάτρα
Τηλ.: 2610 620059 – Fax: 2610 620803

E-mail: info@patra.kethi.gr – Web site: www.kethi.gr

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Θησέως 18Α, 71201 Ηράκλειο
Τηλ.: 2810 341387, 333202
Fax: 28210 343778

E-mail: info@iraklio.kethi.gr – Web site: www.kethi.gr

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΘΥΜΑΤΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ (Ε.Κ.Υ.Θ.Κ.Κ.Α.)

Γ. Παπανδρέου 2 (Παλαιό Χατζηκώστα, Μώλος),
454 44 Ιωάννινα
Τηλ.: 26510 78810 – Fax: 26510 72378
Γραμμή SOS: 26510 33033

E-mail: cvme@ioa.forthnet.gr
Web site: www.cvme.gr

ΒΟΛΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Αναλήψεως 170, 382 21 Βόλος
Τηλ.: 24210 78218-9 – Fax: 24210 78219
E-mail: info@iraklio.kethi.gr
Web site: www.kethi.gr

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΝΕΩΝ – ΑΡΣΙΣ

Α. Γαζή 91 & Ρόζου, 383 33 Βόλος
Τηλ.: 24210 23110 – Fax: 24210 23110
E-mail: infovol@arsis.gr – Web site: www.arsis.gr

Φορείς, Υπηρεσίες, Μονάδες & ΜΚΟ (Π.Δ. 233/2003)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

- Κέντρο Υποδοχής για τη Βία κατά των Γυναικών Αθήνας
- Κέντρο Υποδοχής για τη Βία κατά των Γυναικών Πειραιά

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Α) ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

1. Ίδρυμα Πρόνοιας Παιδιού «ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ» ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ, ΑΘΗΝΑ
2. ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ «ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ» Ν. ΣΜΥΡΝΗ, ΑΘΗΝΑ
3. «ΑΓΙΑ ΕΛΕΝΗ», ΙΩΑΝΝΙΝΑ
4. «ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ», ΚΑΒΑΛΑ
5. ΝΕΑΠΟΛΗΣ, ΛΑΣΙΘΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
6. «ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ», ΜΑΓΝΗΣΙΑ
7. «ΑΓΙΑ ΟΛΓΑ», ΦΛΩΡΙΝΑ
8. ΘΗΛΕΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟ
9. ΑΡΡΕΝΩΝ ΛΑΜΙΑΣ, ΛΑΜΙΑ
10. ΠΑΠΑΦΕΙΟ Κ.Π.Μ. ΑΡΡΕΝΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ «Ο ΜΕΛΙΤΕΥΣ», ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
11. Θηλέων Ρόδου, ΡΟΔΟΣ

Β) ΑΝΑΡΡΩΤΗΡΙΟ ΠΕΝΤΕΛΗΣ, ΑΘΗΝΑ

Γ) ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΞΕΝΩΝΕΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ, ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ, ΑΘΗΝΑ & ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Εθνικό Κέντρο Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας (ΕΚΑΚΒ)   Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)

ΣΤΕΓΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

1. Πρότυπη Στέγη Ανηλίκων Περιεσσού, ΑΘΗΝΑ
2. Στέγη «Καλού Ποιμένα», ΠΕΙΡΑΙΑΣ
3. Στέγη Ανηλίκων Βόλου, ΒΟΛΟΣ
4. Στέγη Ανηλίκων Ηρακλείου, ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Χρήσιμες διευθύνσεις

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΙΜΕΠΟ)

Χάρης 46B, 106 76 Αθήνα
Τηλ.: 210 7255385-8 – Fax: 210 7255389
E-mail: info@imepo.gr – Web site: www.imepo.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Λυκαβηττού 1, Αθήνα
Τηλ.: 210 3629842, 210 3639538 – Fax: 210 3629842
E-mail: h.r.c.@netmade.ntua.gr

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΝ

Καποδιστρίου 52, 10432 Αθήνα
Τηλ.: 2105246646 – Fax: 5247990
E-mail: icmcatch@hellasnet.gr

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑ

Σίνα 30, Αθήνα
Τηλ.: 210 3600628, 2310 286583 – Fax: 210 3638016
E-mail: aigreece@compulink.gr
Web site: www.amnesty.gr

ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Ξενίας 15, Πλ. Μαβίλη, 115 27 Αθήνα
Τηλ.: 210 5200500 – Fax: 210 5200503
E-mail: info@msf.gr – Web site: www.msf.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΤΟΥ ΕΛΣΙΝΚΙ (ΕΠΣΕ)

Κωνσταντινουπόλεως 82, 60820 Αθήνα, Γλυκά Νερά
Τηλ.: 210 3472259, 210 6200120 – Fax: 210 3426267
E-mail: office@greekhelsinki.gr

ΙΔΡΥΜΑ ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Λυκαβηττού 1Γ, 106 72 Αθήνα
Τηλ.: 210 3637455, 23010-613567 – Fax: 210 3622454
E-mail: mfr@ath.forthnet.gr

ΙΑΤΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΘΥΜΑΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ

Λυκαβηττού 9, 106 72 Αθήνα
Τηλ.: 210 3604967, 3646807 – Fax: 210 3612273
E-mail: mrct@compulink.gr

ΚΑΡΙΤΑΣ ΕΛΛΑΣ

Καποδιστρίου 52, 104 32 Αθήνα
Τηλ.: 210 5247879, 5246637 – Fax: 210 5247990
E-mail: caritas@groovy.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Λεμπέση 3, Μακρυγιάννη, 117 42 Αθήνα
Τηλ.: 210 9210 977 – Fax: 210 9246 056
E-mail: info@kepad.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ Αλληλεγγύης

Ζωοδόχου Πηγής 3, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3818348 – Fax: 210 3818348
E-mail: Aksan5@hotmail.com

ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ, ΟΙΚΟΓΕΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Ηριδανού 4Α, Αθήνα
Τηλ.: 210 7295926, 7238671 – Fax: 210 7295928
E-mail: kspm-erp@otenet.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΑΣΠΙΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Λεμπέση 3, 117 42 Αθήνα
Τηλ.: 210 9853621 – Fax: 210 9853621

ΝΕΟΛΑΙΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΡΑΤΣΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Γόρτυνος 8, 112 54 Κ. Πατρία
Τηλ.: 210 2283077 – Fax: 210 2283077
E-mail: yregreece@hotmail.com

ΔΙΚΤΥΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Τσαμασού 13, Αθήνα
Τηλ.: 210 3304901, 3813928 – Fax: 210 3840390
E-mail: diktio@hol.gr

ACT UP

Νικηταρά 8-10, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 210 3305500
Web site: www.actup.gr

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Δρυός 1-3, 157 71 Αθήνα
Τηλ.: 210 7787193, 2310 409770 – Fax: 210 7784 576
E-mail: info@antigone.gr, Web site: www.antigone.gr

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Σόλωνος 41, 10672 Αθήνα
Τηλ. 210 3626460 – Fax: 210 3616236

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Ερεσού 12, 106 80 Εξάρχεια
Τηλ. & Fax: 210 3644419
Web site: www.poreiagynaikon.gr

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΩΝ

Φερρών 18, Αθήνα
Τηλ.: 6934 773639
E-mail: womenmigrants@yahoo.gr

ΕΝΩΣΗ ΑΦΡΙΚΑΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Τηλ.: 6938 387351, 6948 118512
E-mail: africanwmen@yahoo.com

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΟΥΚΡΑΝΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ»

E-mail: huth@otenet.gr

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

E-mail: basma@yahoo.gr

ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ

Ερεσού 12, 11 253 Αθήνα 10680
Τηλ. & Fax: 210 3644419

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΟΜΑΔΑ ΑΥΤΟΑΜΥΝΑΣ

E-mail: aftoamyna@pathfinder.gr
Web site: http://homepages.pathfinder.gr/aftoamyna/

ΑΔΕΣΜΕΥΤΗ ΚΙΝΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

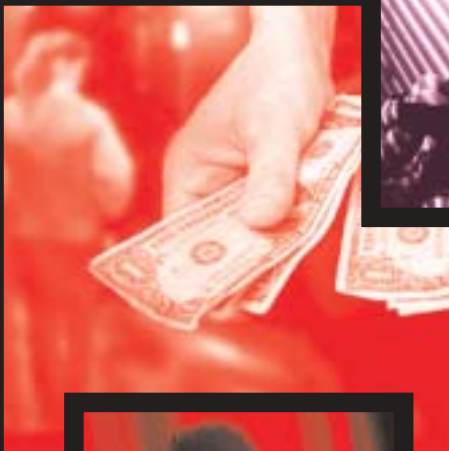
Ασκληπιού 109, 114 72 Αθήνα
Τηλ. 210 3628104 – Fax: 210 3619287
E-mail: ginaika@otenet.gr

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Χατζηγιάννη Μέση 5, 115 28 Αθήνα
Τηλ.: 210 7289767
Fax: 210 7289700
Web site: www.synigoros.gr

Σημειώσεις

1. United Nations Children's Fund/United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights/Organization for Security and Cooperation in Europe-Office for the Democratic Institutions and Human Rights (UNICEF/UNOHCHR/OSCE-ODIHR), Trafficking in Human Beings in Southeastern Europe, UNICEF, June 2002, σ. Xiii, text at: <http://www.unicef.org/ceecis/Trafficking-Report.2005.pdf#search=%22Trafficking%20in%20Human%20Beings%20in%20Southeastern%20Europe.%22>
2. Λάζος Γρ., Πορνεία και διεθνική σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: Ο πελάτης, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα 2002, Monzini P., Sex Traffic. Prostitution, Crime and Exploitation, Zed Books, London & New York 2005, σσ. 9-18, Hughes D.M., Men Create the Demand; Women Are the Supply: Lecture on Sexual Exploitation, Queen Sofia Center, Valencia, Spain, November 2000, http://www.uri.edu/artsci/wms/hughes/demand.htm#_ftn1
3. U.S. Department of State, Trafficking Victims Protection Reauthorization Act of 2005, text at: <http://www.state.gov/documents/organization/61214.pdf>
4. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εμπορία γυναικών. όνειρο και εξαθλίωση: από τη φτώχεια στη σεξουαλική δουλειά. Μια ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή στρατηγική, Βρυξέλλες 2001, text at: http://ec.europa.eu/justice_home/news/8mars_el.htm
5. Λάζος Γρ., Πορνεία και διεθνική σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα - Η εκδιδόμενη, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα 2002, σ. 127, υποσ. 143.
6. Λάζος Γρ. (σε συνεργασία με τη Μ. Ζάννη), Διεθνική σωματεμπορία και εξαναγκαστική πορνεία στην Ελλάδα του 2002, STOPNOW-ΚΕΔΕ, Αθήνα 2003.
7. Στο ίδιο, σ. 26επ.
8. Λάζος Γρ., Πορνεία..., ό.π., σ. 217.
9. Συκιάτου Α.Π., Εμπορία Ανθρώπων στα Βαλκάνια, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2003, σσ. 18-19.
10. Λάζος Γρ., Πορνεία και διεθνική σωματεμπορία..., ό.π
11. Βλ. Πετρονάτη Μ. & Τριανταφυλλίδου Α., Σύγχρονα μεταναστευτικά ρεύματα προς την Ελλάδα, Ειδικό Τεύχος, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), Αθήνα 2003, Baldwin-Edwards M., Immigration into Greece, 1990-2003: A Southern European Paradigm?, UNECE, European Population Forum 2004, Siadima M., Immigration in Greece during the 1990's: An Overview, MA Dissertation Paper, King's College London, September 2001.
12. Emke-Poulouropoulos I., Trafficking in Women and Children: Greece a Country of Destination and Transit, IMEO-EDHM, Athens 2001, σσ. 25 και 72-73.
13. Sofsky W., Πραγματεία περί της βίας, μτφρ. Κ. Καβουλάκος, εκδ. Νέα Σύνορα-Α.Α. Λιβάνη, Αθήνα 1998, σ. 23.
14. Weijers M., Women, Labor and Migration: The Position of Trafficked Women and Strategies for Support, στο: Kempadoo K. & Doezema J. (eds.), Global Sex Workers. Rights, Resistance and Redefinition, Routledge, New York and London 1998, σσ. 69-78, βλ. σ. 70.
15. Βλ. για τα εγκληματικά δίκτυα στην Ελλάδα, την Ετήσια Έκθεση για το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα, έτους 2004, της Ελληνικής Αστυνομίας, Αθήνα, Μάιος 2005, σσ. 10-14, σ. 26-27, Λάζος Γρ., Πορνεία και διεθνική σωματεμπορία..., ό.π., σ. 201επ., Λάζος Γρ., Διεθνική σωματεμπορία..., ό.π., σ. 11επ. Σύμφωνα με τον Λάζο, κατά τη διάρκεια του 2002 έδρασαν στην Ελλάδα έξι βασικά δίκτυα: α) ρωσικό, β) ουκρανικό, γ) βαλκανικό, δ) αλβανικό, ε) κεντροευρωπαϊκό και στ) αφρικανικό, σσ. 22-23.
16. Βλ. για περισσότερες πληροφορίες, Δεσφινιώτου Ρ., Εμπορία ανθρώπων: Συνοπτική περιγραφή της γενικής κατάστασης στην Ελλάδα κατά το έτος 1999, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας, Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, Αθήνα, Ιούλιος 1999, Kelly E., Journeys of Jeopardy: A Review of Research on Trafficking in Women and Children in Europe, IOM Migration Research Series, No. 11, November 2002, United Nations Office on Drug and Crime (UNODC), Trafficking in Persons. Global Patterns, Anti-Human Trafficking Unit, Global Programme against Trafficking in Human Beings, April 2006, σ. 17, text at: http://www.unodc.org/pdf/traffickinginpersons_report_2006ver2.pdf
17. Την ενημέρωση για τη δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής περιορισμένης ισχύος, μπορεί να παρέχουν και οι αρμόδιοι φορείς κοινωνικής στήριξης που προβλέπονται στο παράρτημα του Π.Δ. 233/2003 (ΦΕΚ 248 Α) (άρθρο 47).
18. Στα ίδια πρόσωπα διασφαλίζονται ικανές συνθήκες διαβίωσης, εφόσον δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους. Οι αρμόδιες εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές φροντίζουν, κατά προτεραιότητα, για την προστασία και ασφάλεια των προσώπων αυτών. Επίσης, παρέχονται υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας, όταν τα θύματα αγνοούν την ελληνική γλώσσα, καθώς και κάθε αναγκαία νομική βοήθεια (άρθρο 49).
19. Οι ειδικοί λόγοι συντρέχουν όταν: α) το θύμα επανασυνδέσει τις σχέσεις του ενεργώς και εκουσίως με τους δράστες, β) η αρμόδια αρχή κρίνει ότι η συνεργασία ή η καταγγελία του θύματος είναι δόλια ή καταχρηστική, γ) το θύμα παύει να συνεργάζεται με τις αρχές, δ) με πρωτοβουλία της αρμόδιας εισαγγελικής ή δικαστικής αρχής η σχετική διαδικασία διακοπεί και ε) έχει εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση, με την οποία περατώνεται και η σχετική διαδικασία (άρθρο 51).
20. Το Π.Δ. αξιολογείται ως λακωνικό και ότι δεν παρέχει λεπτομερές πλαίσιο για την προστασία και αρωγή των θυμάτων, αλλά ότι παραπέμπει στις συμβάσεις που θα συναφθούν μεταξύ αφενός Υπουργείων, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ και αφετέρου ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή Ιδρύματα ή ΜΚΟ με συναφή δραστηριότητα. Βλ. Συκιάτου Α.Π., ό.π., σ. 153 και 142-159.
21. Η Ομάδα αποτελείται από μέλη ΔΕΠ Α.Ε.Ι., έμπειρα στελέχη υπηρεσιών του Δημοσίου τομέα, εμπειρογνώμονες του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και αριθμεί έως τα δέκα μέλη.
22. Η άδεια αυτή χορηγείται για 6 μήνες και μπορεί να ανανεωθεί για ίσο χρονικό διάστημα έως την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης. Η προσωρινή αυτή άδεια χορηγείται εφόσον έχει διαταχθεί αναστολή της απέλασης με διάταξη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικείων και έγκριση του Εισαγγελέα Εφετών.
23. Οι ρυθμίσεις περιλαμβάνουν: α) την προστασία των ενόμων αγαθών τους και ιδίως: την κοινωνική υποστήριξή τους που αφορά κυρίως στην παροχή στέγης, διατροφής, διαβίωσης και περιθάλψης, την ψυχολογική στήριξη και τη νομική υποστήριξή τους με την εξασφάλιση νομικού παραστάτη και διερμηνέα και β) την ένταξη των ανηλίκων σε προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης (άρθρο 12, παράγραφος 1). Όσον αφορά σε θέματα που είναι αλλοδαποί, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την παραμονή τους στην Ελλάδα και τον επαναπατρισμό τους.
24. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου Α., Κρίσεις για το σχέδιο νόμου για την «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενεπίστας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενεπίστας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών», Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), 28/2/2002, text at: http://www.nchr.gr/category.php?category_id=68
25. Επιπλέον, στο άρθρο 13, παρατηρείται μια λεκτική και νοηματική ακροβασία μεταξύ εκούσιου επαναπατρισμού και απέλασης των θυμάτων, χωρίς να διευκρινίζονται οι αναγκαίες ρυθμίσεις τόσο για την αρωγή όσο και για την προστασία τους, θέματα τα οποία παραπέμπονται σε Προεδρικό Διάταγμα.
26. Τσακλάγκανου Γ., Ενημερωτική μελέτη για τη διεθνική σωματεμπορία (trafficking), Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.), Αθήνα 2002.

Κέντρο Γυναικείων Μελετών και Ερευνών

Νίκης 24, 105 57 Αθήνα
Τηλ.: 210 3244380, Fax: 210 3227706
E-mail: diotima@otenet.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ»

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Το Έργο «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ», υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση – Μέτρο 2.1: «Παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών» και συγχρηματοδοτείται σε ποσοστό 75 % από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και 25% από το Ελληνικό Δημόσιο, στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ.